

Het komt de laatste jaren regelmatig voor dat er drugsafval op de bodem wordt gedumpt.¹ Producenten van drugs moeten van hun afval af en het aanbieden van dat afval bij een milieustraat ligt nu eenmaal niet voor de hand. Daarbij komt dat door 'lekkende vaten' er ook bodemverontreiniging ontstaat waardoor de kosten van opruimen hoog kunnen oplopen. De eigenaar van de grond moet veelal het probleem maar oplossen. Als dat bijvoorbeeld een gemeentelijke overheid of een waterschap is, levert dat al de nodige financiële problemen op, voor een particuliere eigenaar zijn de gevolgen soms dramatisch.

Dumping van drugsafval, wiens probleem?

Wilbert Kroon

Trefwoorden:

- Handhaving
- Zorgplicht
- Drugsafval

Mr. W.B. Kroon

Advocaat bij Kroon en de Keijzer Advocaten te Breda (wkroon@kroon-dekeijzer.nl)
Tel. 076-5310375

De provincie Noord-Brabant liet in december 2015 weten dat er signalen zijn dat boeren drugsafval over de akkers uitrijden waardoor grondwater wordt verontreinigd en bijvoorbeeld in de voedselketen terecht kan komen.² Inmiddels zijn er recent in de gemeente Someren zelfs lage concentratie van afvalstoffen van xtc-productie aangetroffen in mais, dat normaal gesproken werd verkocht als veevoer.³

Dumping van drugsafval is een probleem dat vermoedelijk niet snel zal verdwijnen ondanks de pogingen van justitie om overtreders strafrechtelijk aan te pakken.

In dit artikel zal ik beknopt stilstaan bij de wijze waarop de strafrechter omgaat met overtreders van de milieuwetgeving en de wijze waarop de gemeentelijke overheid probeert de kosten van de sanering bij een eigenaar van een perceel, waar het materiaal is gedumpt, te verhalen.

Ten slotte zal ik nog kort aandacht besteden aan de provinciale subsidieregelingen die in het leven zijn geroepen om een bijdrage te leveren aan de kosten voor het opruimen van drugsafval.

STRAFRECHTELIJKE AANPAK

Het gebeurt niet vaak dat iemand die drugsafval dumpst, wordt aangehouden. Als dat wel lukt, blijken het niet de grote boeven te zijn die tegen de lamp lopen maar alleen de uitvoerders. Ter illustratie bespreek ik in dat kader hierna kort twee strafrechtelijke uitspraken.

In een uitspraak van de rechtbank Oost-Brabant van 10 februari 2015⁴ was er sprake van een vrachtwagen die met hoge snelheid vanuit een bospad kwam en na een achtervolging in België werd aangehouden. Bij het openen van de laadklep werden meerdere blauwe vaten aangetroffen en was een sterke amfetaminelucht te ruiken. Uit de laadruimte van de vrachtwagen liep vloeistof op het wegdek en aan de bovenzijde ontsnapte witte damp. Uit de monsters die werden genomen bleek dat deze onder meer amfetamine en BMK (Benzylmethylketon) bevatten. Volgens zeggen van de verdachte zou hij met het vervoer van afval van een "hennepplantage" en het dumpen daarvan € 400,00 verdienen. Verder stelde hij onder meer dat hij pas bij het uitladen van het materiaal er achter was gekomen dat het geen hennepafval betrof en dat hij het materiaal weer wilde terugbrengen naar degene die de wagen had volgeladen.

De verdachte werd op grond van overtreding van artikel 13 van de Wet bodembescherming veroordeeld tot een gevangenisstraf van 7 maanden en een schadevergoeding van € 1.011,34.

In een uitspraak van de rechtbank Gelderland van 31 juli 2015⁵ was er sprake van het vervoeren van 9700 liter gevaarlijke afvalstoffen in een vrachtwagen met aanhanger, waarbij de verdachte stelde dat hij € 75,00 per rit vergoed kreeg. De verdachte liet weten dat hij dacht dat hij schoonmaakmiddelen vervoerde. De verdachte en een medeverdachte liepen tegen

de lamp omdat er twee jerrycans van de vrachtwagen waren gevallen en passanten last kregen van hun ogen en luchtwegen en daarvan melding hadden gedaan bij de politie.

De verdachte werd onder meer op basis van het overtreden van de zorgplichtbepaling uit artikel 10.1 van de Wet milieubeheer veroordeeld tot een gevangenisstraf van 8 maanden waarvan 2 voorwaardelijk en het betalen van een schadevergoeding van € 23.227,33 aan de gemeente Noordenveld.

BESTUURSRECHTELIJKE AANPAK

In het bestuursrecht is het dumpen van drugsafval al meerdere keren in juridische procedures aan de orde geweest. Het gaat daarbij veelal om de toepassing van spoedeisende bestuursdwang en de vraag of kostenverhaal van de door de gemeente gemaakte kosten op de eigenaar van de grond mogelijk is.

Aanvankelijk werden die kostenverhaalsacties voornamelijk gebaseerd op de zorgplichtbepaling van artikel 13 van de Wet bodembescherming (Wbb). De eigenaar voert daarbij dan doorgaans het verweer dat niet hij maar een ander de stoffen heeft gedumpt en dat hij ook niets wist van die activiteiten. Hij stelt dus zelf niet in strijd met artikel 13 van de Wbb te hebben gehandeld.

Uit de jurisprudentie blijkt dat toerekenen van het handelen van anderen in strijd met artikel 13 van de Wbb, onder bepaalde omstandigheden soms toch aan een verhuurder, eigenaar of opdrachtgever is toe te rekenen. Daarvan kan bijvoorbeeld sprake zijn als komt vast te staan dat ten behoeve van de verhuurder, in zijn opdracht of onder zijn verantwoordelijkheid is gehandeld.

Van een toerekening van het handelen in strijd met artikel 13 Wbb van een feitelijk handelen van een ander, was sprake in een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtsspraak van 16 februari 2011.⁶ In die zaak was in opdracht van een aannemer een tank op het terrein van de gemeente geplaatst en zijn door de aannemer rioleringswerkzaamheden uitgevoerd. Er was olie aangetroffen op de rijplaten die zich bij de tank bevonden. De aannemer stelde dat er geen sprake was van een lekke tank maar dat er olie was gestolen waardoor de olie op de rijplaten terecht was gekomen.

De Afdeling overwoog dat het college zich terecht op het standpunt had gesteld dat artikel 13 van de Wbb was overtreden door het niet nemen van maatregelen om de

verontreiniging of de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken.

Een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtsspraak van de Raad van State van 6 augustus 2014⁷ handelde over de situatie waarin een inwoner van Valkenswaard werd geconfronteerd met een rekening van € 32.487,94 nadat op haar bosperceel vaten met afval van synthetische drug waren aangetroffen. Zij had het terrein verhuurd aan een derde en zij stelde niets te weten van productie van drugs of opslag van druggerelateerde (afval)stoffen op het terrein.

Het college van burgemeester en wethouders wilde kosten van de bestuursdwang op de verhuurder verhalen en stelde zich op het standpunt dat die handeling in strijd met artikel 13 van de Wbb aan de verhuurder konden worden toegerekend en dat zij wel kon worden aangemerkt als overtreder van artikel 13 Wbb, omdat zij op de hoogte of redelijkerwijs op de hoogte had kunnen zijn van de druggerelateerde activiteiten op het perceel. Het terrein was namelijk reeds eerder gebruikt als hennepkwekerij.

De Afdeling volgde het college op dat punt niet. Pas als iemand zelf de handelingen als bedoeld in artikel 6 tot en met 11 van de Wbb heeft verricht dan wel deze aan hem kunnen worden toegerekend en hij weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door die handelingen de bodem kan worden verontreinigd of aangetast, rust op hem de plicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om de verontreiniging of aantasting te voorkomen of ongedaan te maken.

In dit geval had het college echter ook artikel 2.1, eerste lid aanhef en onder c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) ten grondslag gelegd aan het besluit de kosten op de verhuurder te verhalen. Kortgezegd stelde het college zich op het standpunt dat nu voldoende duidelijk was dat de verhuurder wist van de opslag, zij het perceel had laten gebruiken in strijd met het bestemmingsplan. De Afdeling volgde dat standpunt wel en om die reden bleef het bestreden besluit toch in stand.

Het lijkt voor gemeenten eenvoudiger geworden in geval van dumping van afval de kosten van bestuursdwang te verhalen op een eigenaar. Dit heeft geleid tot amendement in de Tweede Kamer en een subsidieregeling. Voor de jaren 2015, 2016 en 2017 is telkens een bedrag van € 1.000.000,00 beschikbaar gesteld, waardoor maximaal

50% van de kosten van opruiming kan worden vergoed.⁸ Op basis daarvan hebben verschillende provincies nadere subsidieregels opgesteld.⁹

AFSLUITING

Artikel 13 van de Wbb kan alleen als basis dienen voor kostenverhaal van bestuursdwang op een eigenaar als gevolg van dumping van drugsafval door derden als de handelingen zoals bedoeld in artikel 6 tot en met 11 van de Wbb aan de eigenaar kunnen worden toegerekend. Het bestuursorgaan heeft, afhankelijk van de situatie, echter de mogelijkheid om ook nog voor andere ankers te gaan liggen zoals bijvoorbeeld artikel 2.1 lid 1 van de Wabo.

De financiële gevolgen van het dumpen van drugsafval blijken in de praktijk dus vaak terecht te komen bij de eigenaar van het terrein waar de dumping plaatsvindt en slechts in enkele gevallen bij de feitelijke overtreder. In andere gevallen moet de gemeente, ook als zij niet de eigenaar is van de grond, de kosten dragen.

De subsidieregeling die in het leven is geroepen kan de gevolgen enigszins verzachten maar zal het gevoel van onrechtvaardigheid bij de gedupeerde waarschijnlijk niet kunnen wegnemen.

NOTEN

1. Hier wordt regelmatig in kranten en nieuwswebsite over bericht, zie bijvoorbeeld *Telegraaf*, 23 maart 2016, "Drugsafval lekt weg, bos afgezet" en www.nu.nl/tag/drugsafval.
2. "Drugsafval steeds vaker gedumpt in riool of gierkelder", 3 december 2015, www.nos.nl
3. "Mdma resten van xtc-productie in maisplanten", 9 januari 2016, www.nos.nl.
4. Rb. Oost-Brabant, 10-02-2015, nr. 01/997023-13, ECLI:NL:RBOBR:2015:678.
5. Rb. Gelderland, 31-07-2015, nr. 05/720126-14, ECLI:NL:RBGEL:2015:5082.
6. ABRvS, 16-02-2011, nr. 01006839/1/M2.
7. ABRvS, 06-08-2014, nr. 201402325/1/A4, zie ook Gst. 2015/82 m.nt. C.W.M. van Alphen.
8. Kamerstukken II, 2014/15, 34000 XII nr. 49.
9. Zie bijvoorbeeld: *nadere subsidieregels opruiming drugsafval provincie Limburg*, *Provinciaal blad* nr. 593, 2 februari 2016.